

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobkyně: **Úvěrový servis s.r.o.**, se sídlem Pravonín 88, zastoupená Mgr. Stanislavem Sochořem, advokátem se sídlem Pavelčákova 14, Olomouc, proti žalované: **Česká obchodní inspekce, ústřední inspektorát**, se sídlem Štěpánská 15, Praha 2, proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 7. 2018, čj. ČOI 145789/17/O100/1000/17/18/SvoŠte/Št, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2020, čj. 15 A 34/2018-26,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2020, čj. 15 A 34/2018-26, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Česká obchodní inspekce, inspektorát pro Středočeský kraj a Hl. město Prahu (dále jen „správní orgán I. stupně“) rozhodnutím ze dne 31. 8. 2017, čj. ČOI 115699/17/1000, uložila žalobkyni úhrnnou pokutu 200 000 Kč za

1. správní delikt podle § 153 odst. 1 písm. t) zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen „nový zákon o spotřebitelském úvěru“), kterého se dopustila tím, že spotřebitelům neposkytla před uzavřením smluv o spotřebitelském úvěru jiném než na bydlení informace podle § 95 odst. 1 písm. g) daného zákona o celkové částce, která má spotřebitel zaplatit, a roční procentní sazbě nákladů na spotřebitelský úvěr (dále jen „RPSN“), která musí být dále vysvětlena prostřednictvím reprezentativního příkladu s uvedením veškerých předpokladů použitých pro její výpočet

2. správní delikt podle § 20 odst. 1 písm. b) zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen „starý zákon o spotřebitelském úvěru“), ve znění účinném do 31. 12. 2013, kterého se dopustila tím, že v rozporu s § 6 odst. 1 daného zákona smlouva o půjčce uzavřená se spotřebitelkou neobsahovala informace stanovené v příloze č. 3 odst. 1 písm. f) a n) uvedeného zákona o RPSN, o částce úroku splatné na den a obsahovala nesprávnou a neúplnou informaci o právu odstoupit od smlouvy podle § 11 odst. 1 téhož zákona,
3. správní delikt podle § 20 odst. 1 písm. b) starého zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 30. 11. 2016, kterého se dopustila tím, že v rozporu s § 6 odst. 1 téhož zákona smlouva o úvěru uzavřená se spotřebitelem neobsahovala informace stanovené v příloze č. 3 odst. 1 písm. f) a n) uvedeného zákona o RPSN, o částce úroku splatné na den a obsahovala nesprávnou a neúplnou informaci o právu odstoupit od smlouvy podle § 11 odst. 1 téhož zákona,
4. správní delikt podle § 20 odst. 2 písm. g) starého zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 30. 11. 2016, kterého se dopustila tím, že v rozporu s § 11 odst. 3 téhož zákona požadovala po spotřebiteli pro případ odstoupení od smlouvy další plnění nad rámec výjimek uvedených v daném ustanovení.

Žalovaná v záhlaví uvedeným rozhodnutím zrušila rozhodnutí správního orgánu I. stupně v části týkající se porušení § 6 odst. 1 ve spojení s přílohou č. 3 odst. 1 písm. n) a § 11 odst. 1 starého zákona o spotřebitelském úvěru a spáchání správního deliktu podle § 20 odst. 1 písm. b) téhož zákona a v této části řízení zastavila. Ve zbývajících částech výroku rozhodnutí správního orgánu změnila tak, že snížila pokutu na 170 000 Kč a do výroku doplnila bližší vymezení, v čem spočívala nesprávná informace o požadovaných částkách, resp. procentní sazbě nákladů na spotřebitelský úvěr, dále doplnila odkaz na některá zákonná ustanovení. Ve zbytku žalovaná rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdila.

[2] Rozhodnutí žalované napadla žalobkyně žalobou. Namítla, že nesprávné uvedení výše RPSN nedosahuje takové intenzity, aby se jednalo o správní delikt. Zjištěný rozdíl mezi (podle žalované) správnou výší a žalobkyní uvedenou výší RPSN činí pouze 2 %, což pro reálné hodnocení spotřebiteli nemá žádný význam a nejedná se o závažné pochybení. Přesný výpočet RPSN je navíc problematický a oba správní orgány dospěly k jinému závěru o správné výši. Co se týče nesprávně uvedené celkové částky splatné spotřebitelem, nezpochybnila, že tu při vyhotovení smluv vypočítala nesprávně (nezapočetla jednorázový poplatek ve výši 6 000 Kč, resp. započítala ho neúplně). Jedná se tedy o její pochybení. Smlouva nicméně obsahovala všechny relevantní informace o povinnostech klienta včetně jednotlivých částek, které žalobkyně jen špatně sečetla. Dané částky se navíc během sjednané doby tří let rozpustí ve splátkách. Nelze proto konstatovat, že šlo o 10 % úvěru. Nesouhlasila se závěrem žalované o nezákonnosti informace o zániku práva odstoupit od smlouvy, není-li využito ve stanovené lhůtě. Jedná se o specificky upravený nárok plynoucí přímo ze zákona, z něhož tak vychází i pravidla jeho (ne)využití. Pokud zákon stanoví omezení uvedené možnosti na dobu 30 dnů, pak jejím uplynutím nedochází pouze k promlčení, ale toto právo rovnou zaniká. Informaci o zániku práva považuje za méně matoucí, než kdyby byli spotřebitelé informováni, že se z něj stává naturální obligace, resp. že jeho využití je oslabeno možností žalobkyně vznést námitku promlčení. Za nesprávný považuje závěr, podle kterého musí být výše denního úroku při odstoupení od smlouvy uvedena konkrétní částkou v korunách a nepostačuje uvedení výpočtu (procenta z dlužné

pokračování

částky). Provedení takového výpočtu na spotřebitele neklade nepřiměřené požadavky. Uvedení přesné částky by navíc nezohledňovalo, že spotřebitel po odstoupení od smlouvy mohl část jistiny (část dluhu) uhradit. Nesouhlasila ani s tím, že by po spotřebiteli požadovala další plnění v případě odstoupení od smlouvy. Odpovědnost za správní delikt podle žalobkyně prekludovala. Za nepřiměřeně vysokou považovala i výši pokuty.

[3] Městský soud v Praze shora označeným rozsudkem žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že údaj o RPSN musí být ve smlouvě uveden ve správné výši, protože jen v tom případě je způsobilý plnit svou informační funkci. Žalovaná v průběhu odvolacího řízení provedla nový výpočet RPSN a umožnila žalobkyni se k němu vyjádřit. Žalobkyně v žalobě tento výpočet nezpochybnila žádným odlišným výpočtem či jinou relevantní argumentací. Rozdíl přibližně 2 % nelze marginalizovat. Zákon jednoznačně vyžaduje poskytnutí správné informace spotřebitelům. Poskytnutí nesprávné informace je stejně jako její neposkytnutí porušením povinnosti podle § 6 odst. 1 starého zákona o spotřebitelském úvěru a správním deliktem. Intenzitu porušení zákona lze zohlednit při stanovení sankce, k čemuž také došlo. I v případě nesprávného údaje o celkové výši splatné částky žalobkyně neakceptovatelně bagatelizuje závažnost svého jednání. Zákon jednoznačně vyžaduje, aby byl ve smlouvě tento údaj uvedený, a jde o jeden ze zásadních údajů pro posouzení výhodnosti úvěru. Je nerozhodné, z jakého důvodu žalobkyně uvedla údaj nesprávně. Podstatné je, že k tomu došlo a je nevýznamné, že daný údaj lze zjistit na základě jiných údajů ve smlouvě. Po spotřebiteli nelze požadovat, aby si údaj o celkové výši splatné částky vypočítal sám. Neztotožnil se ani s tvrzením žalobkyně o povaze lhůty k odstoupení od smlouvy. Ze zákona neplyne, že by toto právo při včasném nevyužití zaniklo. Jde proto o lhůtu promlčecí a žalobkyně spotřebitelům poskytla nepravdivou informaci o jejím charakteru. Soud ani nesdílí její přesvědčení, že by poskytnutí nepravdivé informace bylo pro spotřebitele výhodnější než poskytnutí informace pravdivé. Co se týče uvedení výše částky denního úroku, zákon jednoznačně vyžaduje uvedení informace o částce úroku splatné za den při odstoupení od smlouvy. Z jazykového výkladu plyne, že se musí jednat o konkrétní číslo (částku), nikoli o popis výpočtu s pomocí určité sazby v procentech. Již žalovaná právem označila za nedůvodné úvahy žalobkyně o snižování výše denního úroku v důsledku postupného splácení jistiny. Daný úrok se váže na odstoupení od smlouvy. V takovém případě nelze rozumně kalkulovat s tím, že by spotřebitel v průběhu lhůty pro odstoupení něco na jistinu uhradil. Ve vztahu k porušení § 11 odst. 3 starého zákona o spotřebitelském úvěru je zřejmé, že žalobkyně po spotřebiteli již ve smlouvě požadovala poplatek za odstoupení od smlouvy. Z dokazování vyplynulo, že si jeho úhradu započítala oproti jistině, kterou spotřebiteli vyplatila sníženou o jeho výši. Takový postup je možný, ale nemění nic na skutečnosti, že žalobkyně měla při odstoupení od smlouvy právo pouze na vrácení jistiny a úroku. Započtený poplatek měla spotřebiteli vrátit a především neměla ve smlouvě sjednávat, že povinnost spotřebitele zaplatit poplatek není při odstoupení od smlouvy dotčena. V posuzované věci ani nedošlo k překročení subjektivních a objektivních prekluzivních lhůt. Uloženou pokutu městský soud neshledal nepřiměřenou. Byla uložena v zákonných mezích, žalovaná v rámci správního uvážení náležitě posoudila jednotlivá rozhodná kritéria pro určení její výměry a počínala si logicky a racionálně. Výše pokuty odpovídá 1,7 % maximální zákonné sazby, i proto ji nelze považovat za nepřiměřenou.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[4] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost. Nesouhlasí s posouzením povahy lhůty k odstoupení od smlouvy. Soud zřejmě přehlédl, že jedna ze smluv byla uzavřena již před nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), který na ni proto nelze aplikovat. Městský soud nijak nezduvodnil, proč je uvedená informace ve smlouvě nepravdivá. Vedle toho stěžovatelka trvá na svém názoru o prekluzivní povaze dané lhůty. Uvedená lhůta je svým účelem a obsahem shodná s úpravou odstoupení v § 583 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „obč. zák.“), ke které komentářová literatura uvádí, že jde o lhůtu prekluzivní. S tím žalobkyně souhlasí, neboť nelze vycházet jen ze slovního vyjádření, ale i z logické a systematické interpretace zákonného textu.

[5] Za nesprávný považuje rozsudek i v části týkající se uvedení nesprávného údaje o RPSN. Žalobkyně nijak nesnižuje jeho význam, ale považuje za nutné upozornit na způsob jeho výpočtu (např. na fakt, že pouhé posunutí termínu splacení o pár dní má na výši RPSN stejný dopad). Nehledě na skutečnost, že k rozdílné výši RPSN dospěly i samotné správní orgány. Zjištěný rozdíl při výpočtu RPSN není natolik intenzivní, aby se jednalo o správní delikt.

[6] Nesprávný je i závěr týkající se neuvedení konkrétní částky úroku splatné za den při odstoupení od smlouvy. Pokud spotřebitel hradí dluh postupně, došlo by tím k jeho poškození. Závěr městského soudu, že s takovým postupem nelze kalkulovat, nemá pro zvažování obsahu smlouvy právní význam, protože nelze predikovat chování spotřebitele. Je nepochybné, že pokud by se spotřebitel takto zachoval a následně namítal, že je smluvním ujednáním poškozen, soudy by mu přitakaly. Způsob určení úroku procentní sazbou z dlužné částky proto více chrání práva spotřebitele. Sporné ustanovení je třeba vykládat nejen z hlediska jazykového, ale i podle jeho účelu.

[7] Co se týče jednorázového poplatku v případě odstoupení od smlouvy, nebylo prokázáno, že by si jej stěžovatelka nárokovala. Pokud si jej ponechala, může se jednat o bezdůvodné obohacení, ale nikoli o správní delikt.

[8] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby ji Nejvyšší správní soud zamítl. Trvá na tom, že lhůta k odstoupení od smlouvy je promlčecí ve smyslu § 654 odst. 1 o. z. Rovněž podle § 583 odst. 1 obč. zák. docházelo k zániku práva proto, že nebylo ve stanovené době uplatněno, jen v případech zákonem uvedených (k tomu odkázala na nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 7. 2006, sp. zn. II. ÚS 300/2006). Smlouva proto byla v rozporu i s tehdy platnou a účinnou právní úpravou. To neznámá, že by byl dlužník povinen promlčený závazek splnit. Pokud však plnil, nejde o plnění bez právního důvodu, neboť dluh trvá, ovšem nelze jej právně vynutit (viz § 609 o. z. a § 100 odst. 1 obč. zák.). Že je lhůta v § 11 odst. 1 starého zákona o spotřebitelském úvěru promlčecí, uvádí i komentář k tomuto zákonu. Co se týče nesprávného údaje o RPSN, zákon jednoznačně vyžaduje poskytnutí pravdivé informace. Rozdíl 2 % skutečně není takový, jaký shledal správní orgán I. stupně, což žalovaný zohlednil při snížení pokuty. Zároveň ale nejde o tak zanedbatelný rozdíl, aby se nejednalo o správní delikt. Tím spíše, že stěžovatelka uváděla RPSN a celkovou splatnou částku nižší než ve skutečnosti. Údaj o RPSN vypovídá o ceně nabízeného úvěru a může spotřebitele ovlivnit při rozhodování

pokračování

mezi různými nabídkami úvěrů. Tím spíše, nejednalo-li se o jedinou nesprávnou informaci. I přes nízkou odchylku byla naplněna nejen formální, ale i materiální stránka deliktu. Ve vztahu k námitce, podle které procentní údaj o částce úroku více chrání spotřebitele, odkázala na odůvodnění správních rozhodnutí. Daná informace se váže k právu na odstoupení od smlouvy ve lhůtě 14 dnů ode dne jejího uzavření. Vypočítává se tedy právě pro účely odstoupení od smlouvy na jejím počátku jako součin poskytnutého úvěru a počáteční výpůjční úrokové sazby vydělený počtem dnů v roce. Námitky ohledně snižování výše úroků postupným splácením jistiny tak nejsou důvodné. Neopodstatněná je i námitka týkající se jednorázového poplatku. Ve smlouvě mezi stěžovatelkou a spotřebitelem je výslovně uvedeno, že odstoupením od smlouvy není dotčena povinnost úvěrovaného zaplatit úvěrujícímu jednorázový poplatek. Ten stěžovatelka v daném případě započítala vůči jistině poskytnuté spotřebiteli. Spotřebitel po odstoupení od smlouvy poslal stěžovatelce zpět poskytnutou částku úvěru zvýšenou mj. o tento poplatek, jak mu ukládala smlouva. Z toho je zřejmé, že si stěžovatelka poplatek nárokovala v rozporu s § 11 odst. 3 starého zákona o spotřebitelském úvěru.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v mezích rozsahu kasační stížnosti a v ní uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost je částečně důvodná.

[11] Nejprve se soud zabýval námitkou týkající se povahy lhůty k odstoupení od smlouvy podle § 11 odst. 1 věty první starého zákona o spotřebitelském úvěru. Podle daného ustanovení *spotřebitel může od smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, odstoupit bez uvedení důvodů ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření této smlouvy*. V posuzované věci správní orgány shledaly, že stěžovatelka poskytla nesprávné informace o povaze této lhůty v případě dvou smluv, přičemž jedna z nich byla uzavřena v roce 2013 a druhá v roce 2015. Městský soud v napadeném rozsudku dospěl s odkazem na § 654 odst. 1 větu první o. z. (podle kterého *nebylo-li právo vykonáno ve stanovené lhůtě, zanikne jen v případech stanovených zákonem výslovně*) k závěru, že se jedná o lhůtu promlčecí, neboť starý zákon o spotřebitelském úvěru nestanovuje výslovně zánik práva odstoupit od smlouvy při jeho nevyužití ve čtrnáctidenní lhůtě. Proti správnosti tohoto závěru ve vztahu ke smlouvě z roku 2015 stěžovatelka nevznáší námitky, tudíž se touto otázkou kasační soud věcně nezabýval.

[12] Stěžovatelka namítá, že z § 654 odst. 1 o. z. nelze vycházet ve vztahu ke smlouvě z roku 2013, neboť nový o. z. v té době ještě nebyl účinný. S tím se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Jak plyne z přechodných ustanovení o. z. (§ 3028 odst. 3), *není-li dále stanoveno jinak, řídí se jiné právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti*. Jinými právními poměry je zde třeba rozumět i závazky ze smluv (a contrario „*právní poměry týkající se práv osobních, rodinných a věcných*“ v odst. 2 daného

ustanovení; srov. LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 2200). Na posouzení práv a povinností plynoucích ze smlouvy uzavřené v roce 2013 proto bylo nutné aplikovat tehdy účinnou právní úpravu, a to i na povahu lhůty k odstoupení od smlouvy. Městský soud tak ovšem v napadeném rozsudku neučinil a zdejší soud nemůže být prvním, který by se k dané otázce v kasačním řízení vyslovil. Za této situace je nutné napadený rozsudek zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení, ve kterém zohlední právní úpravu účinnou v době uzavření uvedené smlouvy, které se správní delikty též týkají (rozsudky NSS ze dne 27. 7. 2016, čj. 6 Azs 128/2016-44, a ze dne 14. 6. 2017, čj. 10 As 10/2016-54).

[13] Nejvyšší správní soud v této souvislosti nepřehlédl, že ani žalovaný se v žalobou napadeném rozhodnutí věci nezabýval ve světle právní úpravy obsažené v obč. zák., ale stejně jako městský soud pouze v o. z. (žalovaný se k této otázce poprvé vyslovil až ve vyjádření k žalobě, jak sám nyní upozorňuje i ve vyjádření ke kasační stížnosti). Přesto Nejvyšší správní soud neshledal důvod k tomu, aby rovnou zrušil i rozhodnutí žalovaného. Jak plyne z usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 28. 7. 2009, čj. 8 Afs 51/2007-87, č. 1926/2009 Sb. NSS, „v případě, že přezkumný soud zjistí, že na projednávanou věc byl použit nesprávný právní předpis, musí (...) uvážit, **zda takové pochybení mělo nějaké důsledky, a pokud ano, jaké.**“ Takové posouzení přísluší i kasačnímu soudu v případě, zjistí-li, že krajský soud aplikoval nesprávný právní předpis. V situaci, kdy je vznesena výslovná žalobní námitka týkající se nesprávného právního posouzení žalovaným správním orgánem, však tuto úvahu musí učinit nejprve městský soud. Dle rozšířeného senátu krajský (městský) soud může právní závěry v tomto směru za správní orgány doplnit a s konečnou platností posoudit sporné otázky jen tehdy, zůstává-li předmět sporu v řízení jím vedeném v podstatných ohledech v mezích vytyčených řízením před správními orgány. Za těchto podmínek je aktivní role soudu žádoucí, neboť napomáhá rychlosti a hospodárnosti řízení, aniž by snižovala kvalitu přezkumu sporných otázek (bod 25). Zásadní je pak shrnutí, které rozšířený senát provedl v publikované právní větě: „*Soud ve správním soudnictví vždy v posuzované věci zkoumá, zda právní předpis nebo jeho ustanovení, která byla použita, na věc skutečně dopadají. Použití právního předpisu nebo jeho ustanovení, která na věc nedopadají, je důvodem zrušení přezkoumávaného rozhodnutí správního orgánu (rozsudku krajského soudu), mohlo-li mít za následek nesprávné posouzení pro věc rozhodujících skutkových či právních otázek obsažených v námitkách. Soud nezruší takové rozhodnutí, u něhož je možné bez rozsáhlejšího doplňování řízení dospět k závěru, že i přes užití práva, které na věc nedopadá, by výsledek řízení při užití odpovídajícího práva byl týž.*“ Citovaná právní věta zobecňuje úvahy rozšířeného senátu obsažené v odůvodnění jeho usnesení, z nichž vyplývá, že došlo-li při řešení rozhodné právní otázky k použití nesprávného právního předpisu, bude pravidlem napadené rozhodnutí zrušit. Výjimku z tohoto pravidla však představují situace, kdy půjde o takovou skutkovou či právní otázku, u níž soud bude moci „*bez rozsáhlejšího doplňování řízení s jistotou usoudit, že použití nesprávného právního předpisu při jejím posouzení nemohlo mít ze žádných hledisek, která mohou být pro dotčené osoby či orgány významná, vliv na zákonnost přezkoumávaného rozhodnutí, a u níž bude možno rozumně předpokládat, že ani v budoucnu samotný fakt použití nesprávného právního předpisu nebude mít pro tyto osoby, resp. orgány nepříznivé právní důsledky*“ (bod 26).

pokračování

[14] Na městském soudu proto nyní bude, aby ve světle výše uvedených východisek posoudil, zda se právní úprava po přijetí o. z. v tomto ohledu relevantně změnila a výše uvedená vada má v posuzované věci vliv na zákonnost, či nikoli a i v případě aplikace obč. zák. nelze dospět k jinému závěru o povaze lhůty k odstoupení od smlouvy. Jak plyne z kasační stížnosti a vyjádření žalované, právní názory účastníků se v tomto směru zásadně rozcházejí. Jak již bylo výše uvedeno, nemůže být na Nejvyšším správním soudu, aby se k této otázce vyjadřoval jako první, neboť jeho úkolem je přezkum závěrů městského soudu a opačným postupem by tuto svou roli popřel.

[15] Byť Nejvyšší správní soud shledal výše uvedený důvod pro zrušení napadeného rozsudku, nebrání mu to, aby se vyjádřil i k dalším kasačním námitkám, které s důvodnou kasační námitkou z hlediska svého obsahu nesouvisí.

[16] Nejprve se jedná o námitku vztahující se k nepřesnému uvedení údaje o RPSN. Tuto námitku ale Nejvyšší správní soud neshledal přípustnou, neboť stěžovatelka v podstatě pouze jinými slovy opakuje tvrzení obsažená v žalobě, aniž by konkrétně reagovala na závěry městského soudu v napadeném rozsudku. Předmětem přezkumu v řízení o kasační stížnosti je primárně napadené soudní rozhodnutí (anebo řízení o žalobě), nikoliv jemu přecházející správní řízení a žalobou napadená rozhodnutí. Stěžovatelka tak musí v kasační stížnosti polemizovat se závěry, které ve věci zaujal krajský (městský) soud, jinak je kasační námitka nepřípustná podle § 104 odst. 4 s. ř. s. (viz usnesení NSS ze dne 30. 6. 2020, čj. 10 As 181/2019-63, č. 4051/2020 Sb. NSS). Stěžovatelka sice odcitovala část napadeného rozsudku, ale závěry městského soudu relevantně nezpochybňuje. Namísto toho pouze zopakovala žalobní argumentaci poukazující na (podle stěžovatelky) nevýraznou odchylku údaje o RPSN oproti hodnotě vypočtené žalovanou, vliv stanovení termínu splatnosti na RPSN a odchylnost hodnoty vypočtené žalovanou a správním orgánem I. stupně. Na poměrně podrobné závěry městského soudu obsažené v bodech 41 až 43 napadeného rozsudku, v nichž vyložil, proč závěr žalované o spáchání správního deliktu ob stojí, resp. proč soud nepřisvědčil žalobní argumentaci, ale stěžovatelka nezareagovala.

[17] Ani argumentací týkající se jednorázového poplatku za odstoupení od smlouvy nemohla stěžovatelka zpochybnit napadený rozsudek. V kasační stížnosti totiž uplatnila v zásadě jen zcela obecné tvrzení, že se mohlo jednat o bezdůvodné obohacení na straně stěžovatelky, ale nikoli o správní delikt. Takto obecná námitka není způsobilá nijak vyvrátit velmi konkrétní závěry obsažené v bodě 49 napadeného rozsudku, v nichž městský soud vyložil, proč se jednalo současně o vznik bezdůvodného obohacení, ale vedle toho zejména o spáchání správního deliktu spočívajícího v nezákonném požadování poplatku za odstoupení od smlouvy. Totéž platí pro obecné tvrzení stěžovatelky, že si poplatek nenárokovala (resp. že to nebylo prokázáno). Nijak totiž nezpochybňuje konkrétní zjištění popsaná a hodnocená městským soudem v bodě 49 napadeného rozsudku.

[18] Poslední část kasační argumentace stěžovatelky se vztahovala k závěru městského soudu i správních orgánů, podle kterých stěžovatelka porušila svou povinnost uvést ve smlouvě konkrétní částku úroku splatného za den při odstoupení od smlouvy.

[19] Podle § 11 odst. 3 starého zákona o spotřebitelském úvěru *došlo-li k odstoupení podle odstavce 1, je spotřebitel povinen věřiteli bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne odeslání odstoupení, zaplatit jistinu. V tomto případě je spotřebitel povinen zaplatit věřiteli úrok ve výši, na kterou by věřiteli vznikl nárok, pokud by k odstoupení od smlouvy nedošlo, a to za období ode dne, kdy byl spotřebitelský úvěr čerpán, do dne, kdy je jistina splacena. V případě odstoupení spotřebitele od této smlouvy nemá věřitel právo požadovat po spotřebiteli žádné další plnění, s výjimkou náhrady nevratných poplatků zaplacených věřitelem orgánům veřejné správy nebo jiným osobám pověřeným výkonem veřejné správy.* Podle odstavce 1 písm. n) přílohy č. 3 ke starému zákonu o spotřebitelském úvěru *smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, musí vždy obsahovat informaci o právu na odstoupení od smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, lhůtě, během níž může být toto právo vykonáno, a o dalších podmínkách pro výkon tohoto práva, včetně informace o povinnosti spotřebitele zaplatit čerpanou jistinu a příslušný úrok podle § 11 odst. 3, jakož i o částce úroku splatné za den* (zvýraznění doplnil NSS).

[20] Stěžovatelka zpochybňuje v kasační stížnosti závěr městského soudu i správních orgánů, podle kterého z citovaného ustanovení plyne povinnost uvést úrok v konkrétní částce za den a nepostačuje jeho procentní vyjádření, které bylo obsaženo ve smlouvách uzavíraných stěžovatelkou („*Částka úroku za den činí 0,109% z dlužné částky*“ ve smlouvě z roku 2013, resp. 0,125 % ve smlouvě z roku 2015). Nejvyšší správní soud se zde ztotožňuje se závěry městského soudu a správních orgánů.

[21] Jak plyne i z judikatury Ústavního soudu, při interpretaci a aplikaci zákonných ustanovení, která upravují spotřebitelské vztahy, musí obecné soudy respektovat ústavní princip ochrany slabší strany, plynoucí z principu rovnosti vyjádřeného v čl. 1 Listiny a zahrnující i princip ochrany spotřebitele, a promítnout jej do svých úvah a posouzení. Připouští-li pak zákonná ustanovení vícero možných výkladových řešení, je ústavně konformní takový výklad, který je pro spotřebitele nejprůzračnější (viz náleze ze dne 23. 11. 2017, sp. zn. I. ÚS 2063/17). V tomto ohledu je nutné za nejprůzračnější považovat výklad, který povede k tomu, aby byl v co nejvyšší míře naplněn požadavek na srozumitelné informování spotřebitele.

[22] Již na základě jazykového výkladu lze učinit závěr, že starý zákon o spotřebitelském úvěru požadoval uvedení úroku konkrétní částkou, což je třeba odlišit od situace, kdy by zákon požadoval uvedení úrokové sazby [s tímto pojmem zákonodárce pracoval na řadě jiných míst – např. § 10 odst. 4, příloha č. 3 odst. 1 písm. e) atd.]. Takto oba pojmy rozlišuje i směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru, kterou starý zákon o spotřebitelském úvěru implementoval. Obdobně i její anglické znění rozlišuje mezi spojením „*the amount of interest payable per day*“ a „*the interest rate*“.

[23] Ke stejnému závěru vede i teleologický výklad, který provedly již správní orgány i městský soud, na jejichž závěry lze v podrobnostech odkázat. Stěžovatel jejich konkrétní závěry nijak nezpochybňuje a pouze zcela obecně tvrdí, že je třeba přihlížet nejen ke slovům zákona, ale také k jeho účelu. Stěžovatel v kasační stížnosti nijak konkrétně nepolemizuje se závěry, podle kterých je smyslem dané povinnosti umožnit spotřebiteli co nejjednodušší výpočet úroku v návaznosti na to, kolikátý den po odstoupení od smlouvy

pokračování

věřiteli vrátí poskytnuté finanční prostředky. Nad rámec toho lze pouze dodat, že ke stejnému závěru jako městský soud i správní orgány dospívá také odborná literatura, jak již bylo uvedeno i ve správních rozhodnutích (viz VACEK L. *Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015).

[24] Přitakat nelze ani argumentaci stěžovatelky, podle které je procentní vyjádření úroku za den pro spotřebitele přívětivější, neboť uvedení částky v korunách nezohledňuje situaci, kdy spotřebitel část úvěru před odstoupením od smlouvy již splatil, a proto bude výše úroku nižší, než ta, která byla vypočtena při uzavření smlouvy. Tato argumentace totiž neodpovídá smyslu informační povinnosti věřitelů, jejímž projevem je i požadavek na uvedení částky úroků splatné za den při odstoupení od smlouvy.

[25] Jak plyne z důvodové zprávy ke starému zákonu o spotřebitelském úvěru, „*těžiště nové právní úpravy spočívá zejména ve výčtu informací, které je věřitel, případně zprostředkovatel, povinen poskytnout spotřebiteli v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, v samotné smlouvě a během plnění smlouvy. Včasné a úplné informace jsou nezbytným předpokladem pro to, aby spotřebitel mohl činit kvalifikovaná rozhodnutí. Spotřebitel musí být schopen správně posoudit, zda nabídka odpovídá jeho potřebám a aktuální finanční situaci.*“ Smyslem informační povinnosti je, aby byl spotřebitel předem schopen učinit určité rozhodnutí. V průběhu smluvního vztahu nepochybně může dojít k řadě situací, které nejsou pro zdárný běh smluvního vztahu předvídané, ale pokud nastanou, promítnou se do právního poměru dlužníka a věřitele (resp. úvěrujícího a úvěrovaného). Příkladem obdobným nynější věci může být situace, kdy se spotřebitel dostane do prodlení, v jehož důsledku zaplatí ve výsledku vyšší částku, než bylo původně plánováno, nebo naopak dluh splatí předčasně, v důsledku čehož mu podle smlouvy vznikne právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru o výši úroku a dalších nákladů oproti výši, jaká je ve smlouvě uvedena. Tím ale nebude zpochybněna relevance původní informační povinnosti věřitele spočívající v uvedení celkové částky splatné spotřebitelem (byť ta nakonec v důsledku prodlení či předčasného splacení nebude odpovídat skutečnosti). I v případě uvedení částky úroku splatné za den při odstoupení od smlouvy je tak podstatné, aby stěžovatel v době uzavření smlouvy disponoval přesnou informací o tom, jaký úrok bude muset za den zaplatit, jestliže se rozhodne odstoupit od smlouvy. Byť se jeho výše následně může změnit v důsledku stěžovatelkou uváděné situace, kdy spotřebitel před odstoupením od smlouvy již část úvěru splatil, tato změna může být nanejvýš v jeho prospěch (tj. že výše úroku bude nižší, než o jaké byl informován ve smlouvě), což je důsledek, který je zcela v souladu se zmiňovanou zásadou ochrany spotřebitele prolínající se celou aplikovanou právní úpravou. Ani tato argumentace stěžovatelky proto nemůže zpochybnit relevanci požadavku na uvedení přesné částky úroku.

IV. Závěr a náklady řízení

[26] Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost zčásti důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. proto rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je městský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[27] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 30. srpna 2022

Milan Podhrázký
předseda senátu